

Jan Pospíšil

Anglické protějšky českých jednočlenných vět slovesných / English counterparts of Czech finite subjectless clauses

Univerzita Karlova v Praze, Filozofická fakulta, Ústav anglického jazyka a didaktiky, bakalářská práce, květen 2015, 51 stran + příloha

Posudek oponenta

Jan Pospíšil se ve své práci soustředí na překladové ekvivalenty českých jednočlenných vět s cílem na autentických příkladech popsat způsob jejich ztvárnění v angličtině, kde tento typ vět absentuje, a identifikovat faktory, které k volbě daného prostředku přispívají.

Práce, zvláště pak její teoretická část, se opírá o studii prof. Duškové s přihlédnutím ke Karlíkové mluvnici češtiny. Na str. 10 autor uvádí přehled typů českých jednočlenných vět následovně: „*The Czech subjectless clauses are classified on the basis of either their reference or the form of the predicate*“ – jak autor pojímá referenci u příslušných vět (v celé práci, např. Tab. 3 na str. 29 *Subjects of sentences referring to the environment*)? Z uvedeného popisu není příliš zřetelné, zda je klasifikace založena primárně na formě nebo na významu, což se projevuje i ve shrnutí 2.3 (str. 24) různým odlišným členěním slovesných a verbonominálních vět a mísením sémantických a formálních kritérií (např. ... *psychic states and other – distinguished on formal grounds*). Liší se předložená klasifikace od klasifikace Duškové (1999)? „*In most cases the predicate is in 3rd person singular ...*“ (str. 10) – může autor uvést případy shody v jiné osobě? Část 2.1 uvádí české jednočlenné věty slovesné, které jsou dále rozčleněny dle významu a částečně dle formy, což se ale explicitně nerozlišuje (např. od 2.1.4 dále, např i v 2.1.8). (str. 14). Oddíl 2.2 pak představuje věty verbonominální. Obě části také prezentují možné překladové ekvivalenty.

Praktická část práce je založena na stu příkladů anglických překladových protějšků jednočlenných vět ve třetí osobě singuláru neutra preterita. Na straně 27 se vlastní analýza příkladů uvádí „*it has been concluded during the research that the 100 excerpts can be divided into eight semantic categories*“ – může autor upřesnit, v jakém vztahu jsou tyto kategorie ke shrnutí na str. 23 a kde jsou vymezeny (*sensory perception, spontaneous event, atd.*)? U vět v jednotlivých sémantických kategoriích je dále sledována realizace podmětu (*the means used to express the subject of the English counterparts*) – jde u kategorií jako *experiencer, natural phenomena, object-to-subject* nebo *passive* o formální prostředky? Je v práci ilustrován případ kategorie *object-to-subject* – liší se od *experiencer*? V podobném duchu *Natural phenomena is a formal category restricted to the semantic category of the environment only.* (str. 31).

V praktické části je tedy trochu obtížné sledovat autorovu argumentaci, tj. jak se dospělo k ustavení jednotlivých kategorií, zda se vyskytly případy, které byly obtížně klasifikovatelné, atd. Zároveň je třeba uznat, že se Jan Pospíšil ve své práci potýkal s velkou členitostí souboru příkladů, jak o tom svědčí i shrnutí výsledků formou tabulky na str. 48. Je na základě příkladů možno uvažovat i o jiném typu motivace užití jednotlivých prostředků, než je čistě sémantická klasifikace?

Ačkoliv prezentace argumentace příliš čtenáři orientaci neusnadňuje, celkově se autorovi podařilo zadaný úkol splnit a na autentických příkladech nastítnit jednak rozložení sémantických typů jednočlenných vět v daném vzorku (nejčastěji jsou vyjadřovány duševní stavy a podmínky okolí), jednak jejich možnou korelaci se způsobem vyjádření (prožítel, prázdné *it*). Jazyk práce je na dobré úrovni (občasná absence členů, užívání slova *subjectful?*), totéž lze říci i o technickém zpracování (str. 21–22 – celá sekce bez kurzívy).

Závěr:

Jak vyplývá z výše uvedeného, předložená studie Jana Pospíšila kritéria kladená na bakalářské práce splňuje. K obhajobě ji proto doporučuji a předběžně hodnotím známkou *velmi dobře*.

PhDr. Pavlína Šaldová, Ph.D.

V Praze, 16. června 2015